

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Muhtaçlık Aylığı: Bir Hakkın Adı mı, Yoksulluğun Tescili mi?

Bir toplumun en kırılgan kesimine nasıl davrandığı, o toplumun gerçek yüzünü gösterir. Türkiye'de "muhtaçlık aylığı" adıyla verilen destek, kâğıt üzerinde Sosyal Devletin bir aracı gibi görünse de sahadaki gerçek bambaşka bir tabloyu ortaya koyuyor.

Muhtaçlık aylığı; geliri olmayan ya da belirli bir sınırın altında olan, çoğu zaman engelli bireyler, yaşlılar ve bakıma muhtaç kişiler için öngörülen bir sosyal destektir. Bu ödemeler, başta Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla ve genel çerçevede Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. Ama mesele sadece "kim alıyor, kim veriyor" değildir. Asıl mesele; bu yardımın gerçekten bir çözüm olup olmadığıdır.

Bugün muhtaçlık aylığı, yoksulluğu ortadan kaldıran bir mekanizma olmaktan çok; onu resmileştiren bir belgeye dönüşmüş durumda.

Devlet, "muhtaç" olduğunu kabul ettiğiniz anda size bir miktar ödeme yapıyor.

Ama o ödeme, sizi muhtaçlıktan kurtarmıyor.

Aksine, sizi o statüye mahkûm ediyor.

Çünkü verilen miktarlar, çoğu zaman temel ihtiyaçları karşılamaktan uzak.

Bir kira, bir fatura, bir market alışverişi...

Bu üç kalem bile tek başına muhtaçlık aylığını fazlasıyla aşarken, bu destekle insanların nasıl "yaşamaları" bekleniyor?

Dahası, bu yardıma ulaşmak da başlı başına bir mücadele.

Gelir testi, belge yükü, incelemeler, bekleme süreleri...

İhtiyacı olan insan, çoğu zaman bürokrasinin içinde kayboluyor.

Ve en acısı, gerçekten ihtiyacı olan herkes bu yardıma ulaşamıyor.

Bir başka sorun ise kriterlerin katılığı ve güncelliğidir.

Gelir sınırları, hayat pahalılığı karşısında hızla erirken; sistem hâlâ eski ölçütlerle çalışıyor.

Bir kişinin "resmî olarak muhtaç sayılmaması", onun gerçekte muhtaç olmadığı anlamına gelmiyor.

Bu durum, Sosyal Devlet anlayışıyla bağdaşmayan bir çelişki yaratıyor.

Sosyal yardım, bir lütuf değil; bir haktır. Ama bugün bu hak, çoğu zaman bir “minnet” duygusuyla sunuluyor.

Oysa insan onuru, yardımı değil; onurlu bir yaşamı gerektirir.

Asıl soru şudur: İnsanları yardımlara bağımlı hale getiren bir sistem mi, yoksa insanları yardıma muhtaç etmeyecek bir düzen mi?

Bugün muhtaçlık aylığı alan milyonlarca insan, aslında sistemin bir sonucu olarak bu noktaya gelmiştir.

Bu insanlar “muhtaç” doğmadı. Ekonomik koşullar, gelir dağılımı adaletsizliği ve yetersiz sosyal politikalar onları bu noktaya getirdi.

Ve şimdi aynı sistem, bu durumu küçük ödemelerle yönetmeye çalışıyor.

Bu bir çözüm değildir. Bu, sorunun ertelenmesidir.

Bu Bağlamda;

- 1) Türkiye genelinde muhtaçlık aylığı alan kişi sayısı kaçtır? Bu sayı son yıllarda neden artmaktadır?
- 2) Muhtaçlık aylığı tutarları, günümüz yaşam maliyetleri dikkate alındığında yeterli görülmekte midir?
- 3) Gelir kriterleri en son ne zaman güncellenmiştir? Bu kriterler, mevcut ekonomik koşulları ne ölçüde yansıtmaktadır?
- 4) Gerçekten ihtiyaç sahibi olduğu halde bu yardımdan yararlanamayan Vatandaşların sayısına ilişkin bir tespit yapılmış mıdır?
- 5) Sosyal yardımların, Vatandaşları yoksulluktan çıkarmak yerine bu duruma bağımlı hale getirdiği eleştirilerine ne cevap veriyorsunuz?
- 6) Muhtaçlık aylığı alan bireylerin istihdama kazandırılması için somut ve etkili bir politika neden uygulanmamaktadır?
- 7) Sosyal yardım süreçlerindeki bürokratik engellerin azaltılması için hangi adımlar atılmıştır?
- 8) Vatandaşın “muhtaç” olmadan yaşayabileceği bir ekonomik düzen kurmak yerine, neden bu durumu yönetmeye yönelik politikalar tercih edilmektedir?

Bu sorular, yalnızca bir yardım sistemini değil; bir anlayışı sorguluyor.

Çünkü gerçek Sosyal Devlet, insanı muhtaç bırakmayan Devlettir.